

TOIMINTAKERTOMUS 2018

Tiivistelmä:

Valtakunnallinen Luetaan yhdessä -verkosto tukee maahan muuttaneiden kotoutumista. Verkosto tarjoaa suomen ja ruotsin kielen opetusta maahanmuuttajille, erityisesti naisille, vapaaehtoisvoimin. Ensisijainen kohderyhmä ovat erityistä tukea tarvitsevat maahanmuuttajat kuten kotiäidit, seniorimaahanmuuttajat ja luku- ja kirjoitustaidottomat sekä hitaasti etenevät tai vähäisen koulutustaustan omaavat henkilöt. Verkoston toiminta on käynnistynyt vuonna 2004 ja se toimii Suomen Akateemisten Naisten Liitto ry:n alla.

Toiminnan päätavoitteena on parantaa opetukseen osallistuvien henkilöiden suomen tai ruotsin kielen taitoa sekä mahdollisesti puutteellista luku- ja kirjoitustaitoa. Pääpaino on arjessa tarvittavassa kielitaidossa. Toiminnan toisena päätavoitteena on parantaa opiskelijoiden sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta.

Verkostolla oli vuoden 2018 lopussa toimintaa 29 paikkakunnalla 89 opetusryhmässä. Opiskelijoita oli 2372 ja vapaaehtoisia opettajia 511. Vuoden 2018 menot olivat kokonaisuudessaan 180 205 euroa. Verkoston toimintaa rahoitti pääasiassa STEA.

Yhteensä Luetaan yhdessä -verkostossa järjestettiin 3010 opetuskertaa vuonna 2018. Vuoden 2018 aikana toiminnassa maahanmuuttajien osallistumiskertoja kertyi noin 27 000 kappaletta. Opettajien arvion mukaan 91% säännöllisesti tunneilla käyvistä opiskelijoistamme edistyi opinnoissaan huomattavasti tai jonkin verran lukuvuoden aikana. Lisäksi 43% näistä opiskelijoista oli opettajien näkemyksen mukaan osoittanut lukuvuoden aikana lisääntyntä osallisuutta tai verkostoitumista uusiin ihmisiin. 18 % säännöllisesti käyneistä opiskelijoista siirtyi verkoston toiminasta eteenpäin toiseen koulutukseen tai työhön.

Taustaa

Vuonna 2018 Suomen väestöstä ulkomaan kansalaisia oli 257 572 henkilöä¹.

Maahanmuuttajat tulivat Suomeen opiskelemaan, työskentelemään, pakolaisina tai turvapaikanhakijoina, perheenyhdistämisen sekä avioliiton perusteella.

Kielelliset ongelmat ovat merkittävä este Suomeen integroitumisessa. Luku- ja kirjoitustaito on suomalaisille itsestäänselvyys, mutta maahanmuuton myötä puutteellinen luku- ja kirjoitustaito koskettaa nykyään yhä enemmän myös suomalaista yhteiskuntaa.

Tässä vuosikertomuksessa esitetyt asiat on koostettu opetusryhmien syys- ja kevät raporttien sekä itsearviointiraporttien pohjalta.

Toiminnan kuvaus ja tavoitteet

Luetaan yhdessä on vapaaehtoisuuteen perustuva valtakunnallinen verkosto, jossa matalan kynnyksen opiskeluryhmät tukevat maahanmuuttajien, erityisesti naisten, kielen oppimista. Ryhmissä tapahtuva suomen ja ruotsin kielen oppiminen on alkuna kotoutumiselle ja voimaantumiselle. Kielenopetus tapahtuu kerran viikossa, kahden tunnin ajan kokoontuvissa opetusryhmissä. Opetus on opiskelijoille maksutonta. Yhdessä ryhmässä opettaa monta vapaaehtoistyöntekijää, jotta ryhmissä pystytään kohtaamaan maahanmuuttajat yksilöllisesti ja antamaan henkilökohtaista tukea. Verkoston toiminta on nk. matalan kynnyksen toimintaa: opiskelijoiden ei tarvitse etukäteen ilmoittautua kursseille, ja uusia opiskelijoita voi tulla ryhmiin lukukauden aikana. Opiskelijat voivat tuoda mukanaan myös pienet lapsensa, joille järjestetään tarpeen mukaan omaa ohjelmaa oppituntien ajaksi. Matalan kynnyksen periaatteen myötä ryhmät ovat heterogeenisiä sekä opiskelijoiden koulutustason, iän, suomen kielen tason kuin etnisen ja kulttuuritaustankin puolesta. Vapaaehtoistyöntekijöiltä ei edellytetä opettajakoulutusta, vain kiinnostusta ja innostusta auttaa maahanmuuttajia. Verkostolla on ollut toimintaa vuodesta 2004 lähtien ja se toimii Suomen Akateemisten Naisten Liitto (SANL) ry:n alla. Luetaan yhdessä -verkostossa työskentelee kaksi kokoaikaista työntekijää sekä yksi määräaikainen työntekijä. Toimintaa ohjaa ja valvoo SANL:n vuosittain nimeämä ohjausryhmä.

Opetuksen pääpaino on arjessa tarvittavassa kielitaidossa. Osalla verkoston opiskelijoista on puutteita luku- ja kirjoitustaidossa. Opetuksen avulla parannetaan heidän luku- ja kirjoitustaidon omaksumisen edellytyksiään. Toiminnan tavoitteena on myös parantaa opiskelijoiden sosiaalista toimintakykyä ja osallisuutta ja näin edistää opiskelijoiden ja heidän perheensä hyvinvointia. Opetuksen avulla alatavoitteina on myös lisätä opiskelijoiden suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin tuntemusta sekä parantaa heidän työelämä- ja koulutusvalmiuksiaan ja sitä kautta mahdollistaa etenemistä kotoutumispoluilla. Lisäksi edistetään kaksisuuntaista integraatiota toimintaan osallistuvien kesken ja lisätään molemminpuolista kulttuurien tuntemusta.

Verkoston vapaaehtoistyöntekijät ja opetuksen tukeminen

Luetaan yhdessä -verkostossa toimi 511 vapaaehtoista opettajaa vuonna 2018. Vapaaehtoistyöntekijänä toimiminen ei edellytä opettajakoulutusta tai kuulumista naisjärjestöön.

Viime vuosina mukaan on tullut myös muutamia miehiä. Vuonna 2018 tehdyn

¹ Tilastokeskus: Ulkomaan kansalaiset -tilasto.

itsearvioinnin mukaan 95 % vapaaehtoisistamme kokee Luetaan yhdessä -toiminnan rikastuttavan heidän elämäänsä.

Luetaan yhdessä -verkosto järjestää vapaaehtoisten opettajien perehdyttämiseksi vuosittain sekä valtakunnallisen seminaarin että alueellisia seminaareja. Lisäksi uudet ryhmät saavat koulutusta toiminnan aloittamiseen.

Syksyllä 2018 verkosto järjesti valtakunnallisen seminaarin Messukeskuksessa, Helsingissä. Seminaariin osallistui 169 vapaaehtoistyöntekijää. Seminaari aiheita olivat mm. ihmiskaupan tunnistaminen ja uhrien ohjaus sekä opiskelijoiden motivointi ja sitouttaminen. Lisäksi vuoden aikana järjestettiin kuusi alueellista koulutusta Kuopiossa, Lappeenrannassa, Vaasassa, Helsingissä, Turussa ja Lahdessa. Kevään koulutusaiheena oli työelämätki ja syksyn aiheena mielenterveyden tukeminen. Kevään koulutukset järjestettiin yhteistyössä Monika Naisten Liiton Osaavan naiset -hankkeen kanssa ja syksyn koulutukset järjestettiin yhteistyössä Mielenterveysseuran Mios-hankkeen kanssa.

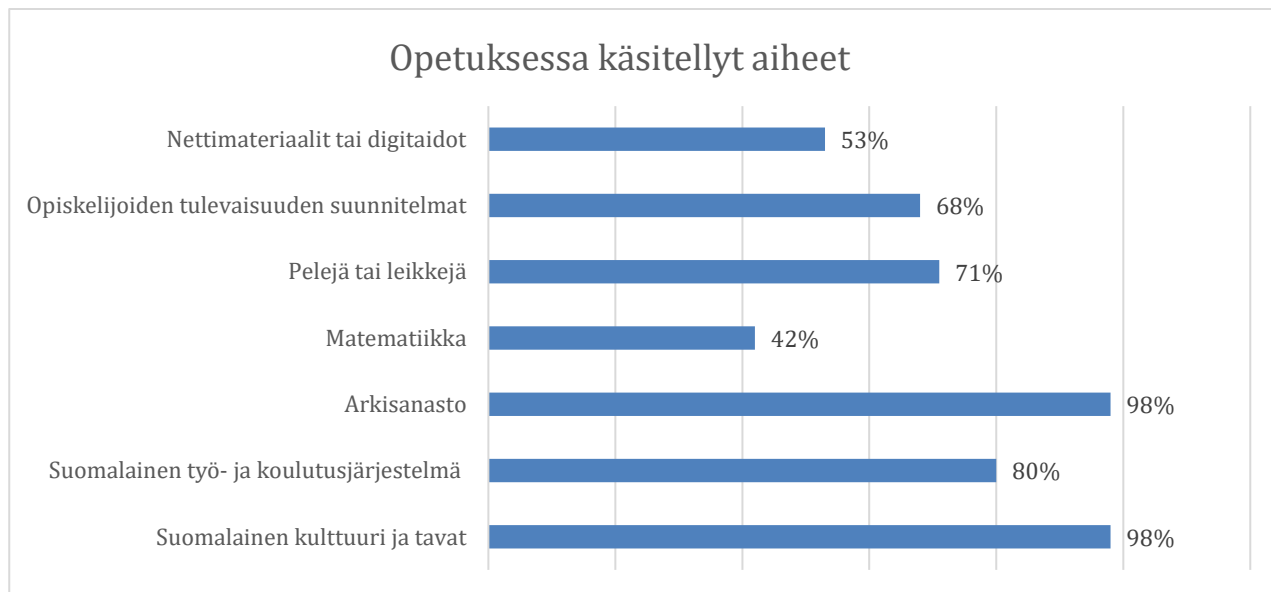
Vuoden 2018 aikana valittiin ensimmäisen kerran vuoden Luetaan yhdessä -opiskelija ja vapaaehtoistyöntekijä. Palkinnoilla halutaan sekä kannustaa opiskelijoita, että nostaa esille onnistumisen tarinoita ja huomioida vapaaehtoisten tekemä tärkeä työ. Vuoden opiskelijaksi ohjausryhmä valitsi Jamille Nuurzaiin Turusta. Luetaan yhdessä -tunnille tullessaan Jamille osasi puhua suomea hyvin vähän. Ensimmäisellä tunnilla hän opetteli vielä oman nimensä kirjoittamista, mutta vielä saman lukukauden aikana Jamille oppi jo lukemaan ja kirjoittamaan. Vuoden vapaaehtoistyöntekijäksi valittiin lappeenrantalainen Eeva Visala, jota kanssa opettavat kuvailivat ryhmän kantavaksi voimaksi: ”Hän luo tunneille tuntisuunnitelmat, kerää aineistoja sekä askartele materiaaleja. Tunneilla hän luo huumorillaan sekä tilanneherkkyydellään hyvää ilmapiiriä sekä on opettajana verraton”, perusteluissa todettiin.

Vuoden aikana jatkettiin edellisvuonna lanseerattua ryhmille tarjottavaa tuntisuunnitelmaehdotusta, jossa vapaaehtoisille tarjotaan mahdollisuus hyödyntää valmiita tuntiehdotelmia. Tuntisuunnitelmissa huomioidaan opiskelijoiden heterogeenisyys heidän kielitasonsa suhteen sekä opetusmateriaalien monipuolisuus. Tuntisuunnitelmissa vapaaehtoisia kannustetaan myös integroimaan entistä enemmän työelämä- ja yhteiskuntatietoutta kielen opiskelun tueksi. Suunnitelmat ovat vapaasti käytettävissä verkoston nettisivuilla. Materiaalit on otettu opetusryhmissä ilolla vastaan ja ne ovat saaneet erittäin hyvää palautetta käyttäjiltä. Vuoden 2018 toimintasuunnitelmissa kiinnitettiin huomiota myös lasten mukaan ottamiseen ja osallistamiseen ryhmien toiminnassa ja kielen opetuksessa. Oppimisen tukena verkoston vapaaehtoiset käyttivät lisäksi monipuolisesti sekä oppikirjoja, kirjallisia materiaaleja, verkko-oppimista ja toiminnallisia menetelmiä. Syksyn seminaarissa ryhmille jaettiin toiminnallisten menetelmien kassi, jonka sisältönä oli leikkiraha-materiaali, keskustelukortteja sekä digitaalisten oppimateriaalien hyödyntämiseen tarkoitettu opas.

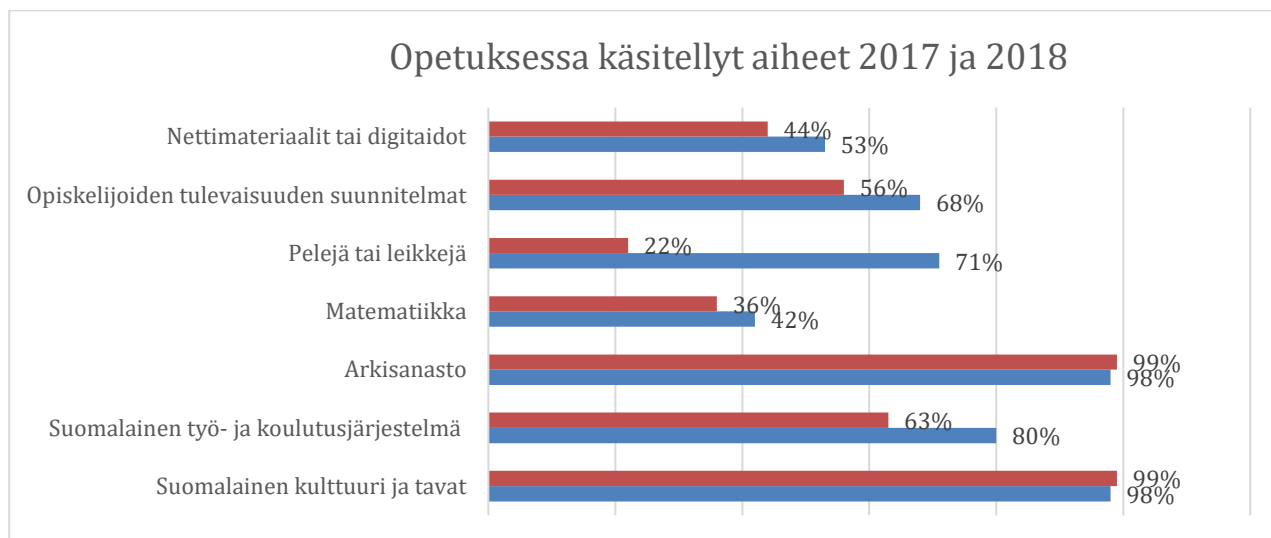
Ryhmäopetuksessa ryhmät käsitelivät monipuolisesti erilaisia aiheita. Lähes jokaisessa opetusryhmässä opiskeltiin arkisanastoa sekä suomalaista kulttuuria ja tapoja (98%). Myös suomalaiseen työ- ja koulutusjärjestelmään perehdyttiin suurimmassa osassa ryhmistä (80%). Aiheesta järjestettiin koulutusta vapaaehtoistyöntekijöille vuoden aikana, ja kasvua aiheen käsittelyssä edellisvuoteen verrattuna olikin 17%. Myös toiminnallisuus näkyi myös useimmissa ryhmistä, sillä 71% käytti opetuksessa hyödyksi pelejä tai leikkejä. Verkostossa onkin kannustettu ryhmiä käyttämään toiminnallisia menetelmiä

opetustoiminnassa ja toiminnallisten menetelmien apuvälineitä on jaettu ryhmille vuosina 2017-2018. Toiminnallisten menetelmien kasvu oli edellisvuoteen verrattuna 49%. Opiskelijoiden henkilökohtaisista tulevaisuuden suunnitelmista puhuttiin 68 % ryhmistä, nettimateriaaleja digitaitoja hyödynsi opetuksessaan 53 % ryhmistä ja matematiikkaa käsiteltiin 42% ryhmistä.

Taulukko 1: Opetuksessa käsitellyt aiheet vuonna 2018.

Taulukko 2: Opetuksessa käsitellyt aiheet vuonna 2017 ja 2018

Verkon opiskelijat

Luetaan yhdessä -verkoston opiskelijat ovat erittäin heterogeeninen ryhmä: opiskelijoiden taustat eroavat niin koulutukseltaan, iältään, suomenkielentaidon tasoltaan kuin kulttuuri-taustaltaankin. Opetusryhmissä oli opiskelijoita lähes kaikista maanosista, mutta kaikkien eniten Afrikasta ja Aasiasta. Opiskelijoita on ollut arviolta eniten Venäjältä, Irakista, Somaliasta, Afganistanista, Syyriasta ja Iranista. Kyselyssä yleisimmiksi lähtömaaksi on

ilmoitettu yhteensä 33 eri maata, mutta osa vastaajista ei ole eritellyt suurimpia lähtömaita ollenkaan, koska hajonta on ollut niin suurta.

Myös opiskelijoiden ikäjakauma oli suuri: 20% opiskelijoista oli 15-25 -vuotiaita, 69 % 26-50 -vuotiaita ja 13 % yli 50-vuotiaita. Yli 80-vuotiaita ei osallistunut toimintaan. Monet osallistujista olivat nuoria kotona lapsiaan hoitavia äitejä. Joukossa oli myös seniorimaahanmuuttajia, joille Luetaan yhdessä -verkoston kaltainen ilmainen ja avoin toiminta on yksi harvoja tapoja opiskella suomen kieltä. Verkosto onkin onnistunut erinomaisesti tavoittamaan senioreita, enemmistö maahanmuuttajista kun yleensä on nuoria työkäisiä. 60% opetusryhmistä oli tarkoitettu vain naisille, sekaryhmiä oli 45% ja 5% miehille tarkoitettuja ryhmiä.

Noin 33% verkoston opiskelijoista oli kotona lapsiaan hoitavia vanhempia, useimmiten äitejä. Noin 25% verkoston opiskelijoista kävi työssä tai opiskeli päätoimisesti. Huomattavan suuresta määrästä opiskelijoista (27%) ei kuitenkaan ole työllisyystilanteesta kertovaa tietoa.

Taulukko 2. Opiskelijoiden työllisyystilanne keväällä 2018

Opiskelijoista	%
Opiskelee tai käy työssä	25
Kotona (esim. työtön tai äitiyslomalla)	33
Työtön (ei lapsia)	15
Ei tietoa	27
Yhteensä	100

Verkoston opiskelijoista 36 %:lla oli puutteita luku- ja kirjoitustaidoissaan, ja 47 % oli ryhmään tullessaan suomenkielentaidottomia. Henkilöistä, joiden luku- ja kirjoitustaidossa koettiin olevan puutteita, suuri osa säännöllisesti toimintaan osallistuvista edistyi vuoden aikana luku- ja kirjoitustaidoissaan (80%). Korkeakoulutettuja verkoston opiskelijoista oli 34%.

Auroras-toiminta

Luetaan yhdessä -verkostoon kuului toimintavuonna on myös Auroras-verkosto, joka on tarkoitettu koulutetuille naisille. Auroras-toiminnassa vuorovaikutus on kahdensuuntaista: koulutetut maahanmuuttajanaiset saavat syventävää tietoa suomalaisesta työelämästä, parantavat kielitaitoaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Samalla suomalaisilla naisilla on tilaisuus tutustua monikulttuurisessa ympäristössä mielenkiintoisiin naisiin ja tukea heitä omien verkostojensa avulla kotoutumisessa.

Vuoden 2018 aikana Auroras-toimintaa järjestettiin pääkaupunkiseudulla, Turussa ja Vaasassa. Vaasan Auroras-verkosto on keskittynyt työuramentorointiin, pääkaupunkiseudun Auroras työelämäaiheisiin keskusteluryhmiin ja Turun Auroras seminaari-muotoiseen toimintaan.

Vuonna 2018 pääkaupunkiseudun Auroras-toiminta jatkoi edellisenä vuonna pilotoimiaan työelämäaiheisiä keskusteluryhmiä, joissa keskityttiin alakohtaiseen työelämäsanastoon ja -tietouteen. Ryhmiä oli yhteensä kolme ja ne muodostettiin seuraavien alojen ympärille

osallistujien koulutuksen mukaan: tekniikka, palvelu ja terveys. Ryhmissä aloitti 16 osallistujaa ja 6 vapaaehtoista ryhmän vetäjää.

Vaasan seudun Auroras-verkosto järjesti vuonna 2018 kaksi työuramentorointiryhmää. Mentorointiin osallistui yhteensä 20 aktoria ja mentoria, jotka kokoontuivat pareittain ja ryhmässä kahdeksan kuukauden ajan. Työuramentorointia toteutetaan Vaasassa yhteistyössä Oy EduVamia Ab:n ja SPR:n Vaasan suomalaisen osaston kanssa.

Lisäksi Auroras-toimintaa toteutetaan seminaaripohjaisesti. Seminaarit järjestetään suomeksi, tarvittaessa tukikielenä toimii englanti. Vuoden 2018 aikana järjestettiin 2 seminaaritapahtumaa Helsingissä ja yksi Turussa.

Auroras-toimintaa on järjestetty vuodesta 2012 lähtien. Toiminnalle oli vuosina 2012-2013 erillisrahoitusta, jonka jälkeen toimintaa on järjestetty pienimuotoisesti osana Luetaan yhdessä -verkoston rahoitusta. Myöskin työntekijäresurssi on ollut osa Luetaan yhdessä -verkostoa. Auroras-toimintaa on toteuttanut vapaaehtoistyöntekijät eri paikkakunnilla, ja heillä on ollut halukkuutta laajentaa ja syventää toimintaa jo useiden vuosien ajan. Tästä johtuen Auroras-toiminta päätettiin eriyttää Luetaan yhdessä -verkostosta vuoden 2018 aikana. Sille haettiin omaa projektirahoitusta, ja vuoden 2019 alusta Auroras-toiminta aloitti omana projektinaan Stean ja Opetushallituksen rahoittamana.

Yhteistyökumppanit

Luetaan yhdessä -verkoston toteutus eri paikkakunnilla on ratkaisevalla tavalla riippuvainen paikallisista yhteiskuntasuhteista ja yhteistyökumppaneista. Verkostolla on laaja, yli 80 organisaation yhteistyöverkosto, joka mm. tarjoaa tiloja toiminnalle. Verkoston kaikki opetustilat saatiin ryhmien käyttöön ilmaiseksi. Yhteistyökumppanit antoivat usein ryhmälle myös materiaaliapua, kuten ilmaista tulostusta ja monistusta, ja tiedottivat ryhmistä kontakteilleen. Osa yhteistyökumppaneista tarjoaa verkoston vapaaehtoisille koulutusta sekä koordinoivaa ja opetuksellista tukea etenkin silloin, jos samassa tilassa toimi useampi Luetaan yhdessä -ryhmä. Verkosto tarjoaa opiskelijoille jonkin verran myös kotiopetusta.

Taulukko 3: Yhteistyökumppanien erittely toimialoittain

Toimija	Ryhmätiloja	%
Kunta	27	39
Kolmas sektori	23	32
Valtio (vankila)	2	3
Oppilaitos	6	8
Kotiopetus	1	1
Seurakunta	12	17
Yhteensä ²	71	100

Useimmiten toimitilat tarjosi kunta: 39% tiloista, tai kolmannen sektorin toimija: 32 % tiloista. Myös seurakunnat ja oppilaitokset tarjosivat verkostolle useita ryhmätiloja.

² (yhdessä tilassa voi toimia useita ryhmiä)

Verkostolla on erilaisia hankekumppaneita, joiden kanssa kehitetään perustoimintaa ja opetusta. Osallisena verkossa -hankkeen kanssa kehitettiin verkoston opiskelijoiden medialukutaitoja ja erilaisia digipalveluiden käyttötaitoja sekä koulutettiin vapaaehtoistyöntekijöitä alkeisdigitalitaitojen opettamiseen. Hyvä alku Hämeessä -hankkeen kanssa on kehitetty Hämeenlinnan alueen maahanmuuttajien palvelujärjestelmää. Molemmat hankkeet päättyivät vuonna 2018. Saman vuoden aikana solmittiin kaksi uutta hankeyhteistyötä toinen Plan Internationalin Voimanasia-hankkeen kanssa ja toinen Kirkon ulkomaanavun Osallisuuden kieltä oppimassa -hankkeen kanssa. Hankkeiden kanssa tehdään yhteistyötä mm. hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyyn osallistamalla ja yhteistä kohderyhmää hyödyntämällä.

Monika-Naiset liiton Osaavat naiset -hankkeen kanssa verkosto teki yhteistyötä mm. alueellisten koulutusten yhteydessä. Hankkeen työntekijä tarjosi vapaaehtoisillemme koulutusta työelämämotivoinnista ja osallistavan työotteen hyödyntämisestä opetustyössä keväällä 2018. Myös Mielenterveysseuran Mios-hanke koulutti verkoston vapaaehtoistyöntekijöitä vuonna 2018 aiheena mielenterveydestä huolehtiminen ja vapaaehtoisena jaksaminen.

Verkosto toimii asiantuntijana Etelä-Suomen ETNOssa (Etnisten suhteiden neuvottelukunta) kaudella 2015-2020. Vuoden 2018 aikana verkosto osallistui kansallisen Integration 2018 -suurtapahtuman järjestelyihin osana Etelä-Suomen ETNO:n toimintaa.

Viestintä ja verkoston näkyvyys

Verkoston sisäinen viestintä tapahtui pääasiassa sähköisesti uutiskirjettä, nettisivuja, sähköpostilistaa ja verkoston Facebook-sivuja hyödyntäen. Noin viisi kertaa vuodessa julkaitavassa uutiskirjeessä verkosto tiedottaa vapaaehtoisille ja muille kiinnostuneille verkoston ajankohtaisista asioista. Vuonna 2018 uutiskirjeellä oli 1017 tilaajaa.

Toiminnan markkinoinnissa hyödynnettiin monipuolisesti sosiaalista mediaa, paikallislehtiä, valtakunnallisia ja alueellisia yhteistyöverkostoja, sekä mm. HIOP-vapaaehtoistyön kampanjaa. Verkoston toimintaa esiteltiin monissa vapaaehtoistoimintaan liittyvissä tapahtumissa kuten Maailma kylässä -festivaaleilla, Mahdollisuuksien Tori -tapahtumissa sekä useissa pienemmissä paikallistapahtumissa eri puolilla Suomea. Lisäksi verkoston keskuksen henkilöitä kutsuttiin puhumaan eri organisaatioiden järjestämiin tilaisuuksiin verkoston toiminnasta.

Verkoston talous

Luetaan yhdessä verkoston toimintaa rahoitti vuonna 2018 pääasiassa STEA 168 000 euron avustuksella. Lisäksi verkosto sai 30 000 euron rahoituksen oppimateriaaleihin Erkon säätiöltä vuosiksi 2018-2019, sekä 20 000 euroa Wihurin säätiöltä vuosiksi 2019-2020. Verkosto sai myös avustusta Stea:n Paikka Auki -hankkeelta vuonna 2017 nuoren työttömän työllistämiseksi vuoden ajaksi. Tuki oli kokonaisuudessaan 38 505 euroa, josta vuodelle 2018 käytettäväksi jäi 14 906 euroa. Lisäksi verkosto aloitti 2018 Opetushallituksen Erasmus+-rahoituksella toimivan Vertaistukea Euroopassa -liikkuvuushankkeen, joka sai tukea kokonaisuudessaan 55 830 €, josta vuoden 2018 aikana maksettiin 44 664€. Edellä mainittujen avustusten lisäksi verkosto sai muutamia pieniä tukimääriä erilaisilta toimijoilta.

Suurimmat kulut muodostuivat opiskelijoiden oppikirjoista, valtakunnallisesta koulutusseminaarista sekä työntekijöiden palkkakustannuksista. Kirja- ja muihin oppimateriaaleihin

vuoden aikana kului 21 243€. Koulutuskulut olivat yhteensä 12 748€. Palkka ja palkkojen sivukulut olivat 119 393€. Vuoden 2018 menot olivat kokonaisuudessaan 180 205€.

Verkoston työntekijät

Luetaan yhdessä -verkostossa työskenteli vuonna 2018 vakituisesti kaksi kokopäiväistä työntekijää: toiminnanjohtaja ja asiantuntija. Lisäksi kevään 2018 ajan verkostolla oli käytössään Paikka auki -hankkeen rahoittama määräaikainen suunnittelija.

Opetusryhmien määrä vuonna 2018

Luetaan yhdessä -verkosto toimi vuoden 2018 lopussa 29 paikkakunnalla:

Espoo, Heinola, Helsinki, Hyvinkää, Hämeenlinna, Iisalmi, Imatra, Joensuu, Kaarina, Kaajaani, Kotka, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Lempäälä, Oulu, Pietarsaari, Pirkkala, Porvoo, Pudasjärvi, Raisio, Riihimäki, Sipoo, Tampere, Turku, Vaasa, Vantaa, Vihti ja Ylöjärvi.

Vuoden 2018 lopussa verkostolla oli 89 opetusryhmää. 8 ryhmää lopetti toimintansa tai ne siirtyivät Luetaan yhdessä -verkostosta itsenäisiksi opetusryhmikseen paikallisesti. Kunnista eniten Luetaan yhdessä -ryhmiä oli Espoossa (7), Helsingissä (19), Turussa (7), Vaasassa (7) ja Vantaalla (9).

Luetaan yhdessä -ryhmien määrä on aikaisempina vuosina kasvanut keskimäärin 10 ryhmän vuosivauhdilla, mutta vuosina 2017-2018 ryhmämäärä on ollut laskusuunnassa. Toimintansa päättäviä ryhmiä on luonnollisesti ollut aina, mutta aikaisempina vuosina uusien perustettujen ryhmien määrä on pitänyt kokonaismäärän kasvusuunnassa. Kahden edellisen vuoden aikana verkoston työntekijäresurssi ei kuitenkaan ole enää riittänyt uusien ryhmien perustamiseen entiseen tapaan. Tulevaisuuden tavoitteena onkin saada verkostolle rekrytoitua kouluttajia, jonka vastuulla olisi toiminnan laajentaminen ja vapaaehtoisten koulutus.

Opiskelijamäärä

Luetaan yhdessä -verkoston toimintaan osallistui 2372 opiskelijaa vuonna 2018. Opiskelijamäärä on aikaisempina vuosina kasvanut tasaisesti noin kahden sadan opiskelijan verran vuodessa. Vuonna 2017 opiskelijamäärä kuitenkin laski noin 20 % ja 2018 lasku jatkui 6%. Opiskelijamäärän laskua selittää osittain ryhmämäärän lasku, mutta vähentyneistä opiskelijoista on raportoitu myös käynnissä olevista ryhmistä. Näissä ryhmissä laskuun on mahdollisesti vaikuttanut kotoutumiskoulutusten jonojen purkaminen lisäaloituspaikoilla sekä muiden kielikoulutusta järjestävien tahojen lisääntyminen etenkin vuoden 2017 osalta. Verkosto ei kerää opiskelijoiden henkilötietoja tai kartoita yksilöiden taustoja, joten kokonaismäärässä voi olla henkilöitä useampaan kertaan, sillä jotkut opiskelijat käyvät useassa Luetaan yhdessä -ryhmässä. Henkilötietojen puuttuessa ei kuitenkaan pystytä selvittämään minkä verran luvussa on päällekkäisyyksiä.

Matalan kynnyksen -periaate tuo ryhmien yleiseksi piirteeksi sen, että kaikki tavoitetut opiskelijat eivät osallistu jokaiselle opetuskerralle. Osa opiskelijoista on sitoutuneita toimintaan ja käyvät opetuksessa viikoittain pitkiäkin aikoja. Osa puolestaan oppii nopeasti, ja siirtyy nopeasti verkoston opetuksesta eteenpäin työhön tai opiskelemaan. Osa opiskelijoista käy verkoston opetuksessa satunnaisesti. Vuonna 2018 Luetaan yhdessä ryhmässä oli yhdellä opetuskerralla keskimäärin yhdeksän opiskelijaa, viisi opettajaa ja kaksi lasta. Yhdellä vapaaehtoisella oli keskimäärin kaksi opetettavaa. Verkoston tavoitteena on

opetus 2-3 opiskelijan pienryhmissä, johon näin ollen tilastollisesti päästiin, joskin ryhmäkohtaista vaihtelua on runsaasti.

Opetuksen määrä

Luetaan yhdessä -verkostossa järjestettiin opetusta vuonna 2018 yhteensä 3010 opetuskertaa. Ryhmää kohti oli vuoden 2018 aikana läsnä keskimäärin 4,5 opettavaa vapaaehtoistyöntekijää ja yhden opetuskerran kesto oli keskimäärin 110 minuuttia. Näin ollen verkostossa tehtiin vapaaehtoistyötä keskimäärin 24 833 tuntia. Tässä laskelmassa ei ole huomioitu vapaaehtoisten tuntien ulkopuolella tekemää työtä, kuten ryhmien yhteisiä palaverieita, koulutuksia, tuntien suunnittelua tai opiskelijoille tarjottua henkilökohtaista apua. Vuoden 2018 aikana toiminnassa maahanmuuttajien osallistumiskertoja kertyi noin 27 000 kappaletta.

Luetaan yhdessä -verkoston toteutuneet kulut olivat vuonna 2018 kokonaisuudessaan 180 205 euroa. Verkoston opetuksessa oli 2372 opiskelijaa, jolloin vuosittaiset kustannukset yhtä opiskelijaa kohden olivat 76 euroa. Tähän kustannukseen sisältyy myös opiskelijoiden ilmaiseksi tuntien ajaksi käyttöönsä saamat opetusmateriaalit ja -kirjat.

Toiminnan tuloksia

Koska verkoston toiminnassa on kyse vapaaehtoistoiminnasta, ovat oppimistavoitteet verkostossamme väljät. Muodollisia oppimistuloksia ei määritellä, eikä opiskelijoille järjestetä kokeita. Koska Luetaan yhdessä -opetus ei ole päätoimista, on vaikea arvioida, kuinka paljon Luetaan yhdessä -toiminta on vaikuttanut kielitaidon kehittymiseen. Verkoston tavoitteena on auttaa opiskelijaa oppimaan suomen kieltä niin, että hän pääsee jollekin viranomaisen järjestämälle suomen kielen kurssille, saa muun opiskelu- tai työpaikan, tai toiminta edistää muulla tavoin henkilön kotoutumista. Vuoden 2018 aikana 18% säännöllisesti toimintaamme osallistuneista opiskelijoistamme ympäri Suomen siirtyi eteenpäin ryhmistämme muihin opintoihin tai työhön. Lisäksi 42 % säännöllisesti opetuksessa käyvistä opiskelijoista oli opettajien näkemyksen mukaan osoittanut lukukauden aikana lisääntynyttä osallisuutta tai verkostoitumista uusiin ihmisiin (suomalaisiin tai maahan muuttaneisiin).

Vapaaehtoisia opettajia pyydettiin arvioimaan ryhmänsä opiskelijoiden oppimistuloksia alla olevalla asteikolla kevätlukukauden 2018 päätyttyä. Opettajien arvion mukaan 91 % säännöllisesti opetuksessa käyvistä opiskelijoistamme edistyi opinnoissaan huomattavasti tai jonkun verran lukuvuoden aikana.

Taulukko 4: Opiskelijoiden edistyminen vuoden 2018 aikana

Kuinka moni opiskelija on	kpl	%
edistynyt huomattavasti	228	40
edistynyt jonkin verran	290	51
ei ole edistynyt juuri lainkaan	47	9
Yhteensä:	565	100 %

Luetaan yhdessä -toiminnan sosiaalinen näkökulma

Luetaan yhdessä -toiminta on suomen kielen oppimisen lisäksi vahvasti sosiaalinen tapahtuma, jossa ryhmäläiset kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta ja ystävyyttä toinen toisiansa kohtaan. Neljäsosa (25 %) verkoston vapaaehtoisista pitää yhteyttä yhteen tai useampaan opiskelijaan myös oppituntien ulkopuolella.

Opetuksessa kannustetaan opiskelijoita eteenpäin monella tavalla:

”Yksi opiskelijoistamme kävi säännöllisesti tunneilla 10 vuotta ja pääsi tänä keväänä joka-päiväiseen opetukseen. Hän oli hyvin onnellinen asiasta.”

Osallisuuden lisääntyminen on yhtä tärkeä tulos kuin kielenoppiminenkin:

”Huomasimme, että yhden opiskelijan sosiaaliset taidot ja uskallus liikkua ja osallistua on lisääntynyt, vaikkei kielitaito olekaan paljoa parantunut.”

Osallisuuden lisääntyminen voi ilmetä monin tavoin:

”Keväällä presidentinvaaleja käsiteltäessä ilmeni, että yksi oppilaista oli saanut Suomen kansalaisuuden ja täten käynyt äänestämässä. Se oli ilmiselvästi tärkeä tapahtuma hänelle ja oli mukavaa koko ryhmälle päästä jakamaan hänen ilonsa.”

Erityisen palkitsevaa on vapaaehtoistyöntekijöille nähdä opiskelijoiden edistyvän opinnoissaan ja voimaantuvan: ”Ryhmässämme on säännöllisesti koko lukuvuoden ajan käynyt turvapaikanhakijaäiti kahden lapsensa kanssa. Hän on luku- ja kirjoitustaidoton omalla kielellään, mutta on oppinut lukemaan suomen kielellä. Hän on hyvin motivoitunut opiskelija, ymmärtää ja puhuu suomea aika hyvin.”

